

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

กรมป่าไม้ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กษ ๐๗๐๗.๐๒/๓๑๖๓ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการบุกรุกถือครองพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และบริเวณสองข้างทางถนนธนรัชต์ จังหวัดนครราชสีมา ได้มีมติให้ป่าไม้เขตนครราชสีมารายงานกรมป่าไม้ เพื่อให้กรมป่าไม้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตท้องที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งราษฎรใช้ ส.ค.๑ เป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ดังมีรายละเอียดความเป็นมาสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานที่ดินอำเภอปากช่อง ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทับสวนป่าของหน่วยปรับปรุงต้นน้ำมูล หน่วยที่ ๑ (ลำตะคอง) แปลงปลูกปี ๒๕๑๓ ซึ่งอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๓๐

๒. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๐ อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ โดยแบ่งพื้นที่ป่าเขาใหญ่ออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่งให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรของชาติเนื้อที่ ๓,๗๒๙ ไร่ อีกส่วนหนึ่งมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื้อที่ ๓๓,๘๙๖ ไร่

๓. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.เข้าดำเนินการ และยังไม่มีการออกกฎหมายกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๕^๑ ในท้องที่นั้น

๔. สภาพพื้นที่ที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ยังคงมีไม้ปลูกขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและปรากฏให้เห็นแนวทางตรวจการเป็นแปลง ๆ อย่างเด่นชัดในระวางรูปถ่ายทางอากาศ

๕. เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ดินเห็นว่า การออก น.ส.๓ ก. ของอำเภอปากช่อง ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากทางอำเภอได้ส่งระวางรูปถ่ายทางอากาศให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ขีดแนวเขตป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่าด้วยการพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๒๔ และระวางรูปถ่ายทาง

^๑ มาตรา ๒๕ การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ซึ่งบุคคลอาจจับจองมีสิทธิได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1334 ฉะนั้น เห็นว่านางแดง สุวรรณสิงห์ มีสิทธิในที่ดินตามกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแล้วเห็นพ้องกับความเห็นของกรมอัยการว่า ที่เขาหรือภูเขานั้นโดยสภาพไม่ใช่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ ตามความเป็นจริงเขาและภูเขาอาจมีลักษณะเป็นเขาหินก็ได้ เป็นที่ดินสำหรับเพาะปลูกก็ได้ และที่เป็นป่าไม้ก็มี และก็ไม่จำเป็นจะเป็นต้นน้ำลำธารเสมอไป ต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงเป็นแห่ง ๆ ไป ฉะนั้น จึงเป็นที่อยู่ในประเภทที่รกร้างว่างเปล่าซึ่งบุคคลอาจได้สิทธิตามกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1334 หากแห่งใดรัฐได้จัดการสงวนไว้หรือเข้าดำเนินการจัดทำขึ้น โดยเฉพาะสำหรับประชาชนใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง จึงจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินขึ้นตามมาตรา 1304 ที่ดินแปลงนี้ตามข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ทางราชการไม่ได้เคยสงวนไว้เพื่อประชาชนใช้ร่วมกันสำหรับประโยชน์อย่างใดเลย กลับปรากฏว่าเอกชนได้เข้าครอบครองทำประโยชน์คือปลูกมะพร้าว ทำเหมืองแร่ และระเบิดหินติดต่อกันมาหลายสิบปี ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้เคยจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้โดยมิได้โต้แย้ง ในขณะที่ก็ตกอยู่ในความครอบครองของนางแดง สุวรรณสิงห์ ตลอดมา นางแดง สุวรรณสิงห์ จึงมีสิทธิในที่ดินแปลงนี้ แต่เมื่อปรากฏว่าที่ดินรายนี้ไม่มีหนังสือสำคัญ สิทธิของนางแดง สุวรรณสิงห์ จึงเป็นแต่เพียงสิทธิครอบครอง ดังความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้เคยให้ไว้ในเรื่องที่ดินของนายเปงเสียม อัญสกุล ตามบันทึกส่งพร้อมกับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2500 และสิทธิครอบครองนี้ นางแดง สุวรรณสิงห์ จะโอนให้แก่ผู้อื่นต่อไปได้ ฉะนั้นจึงย่อมจะขอให้เจ้าพนักงานจดทะเบียนนิติกรรมได้โดยชอบ และตามหลักกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่หาข้อพิพาทนี้มานั้น หากรัฐบาลประสงค์ที่ดินแปลงนี้ ก็จะต้องดำเนินการเวนคืนโดยชัดใช้ค่าทำขวัญให้โดยชอบธรรม ส่วนระเบียบและคำสั่งที่เคยมีอยู่เดิมในเรื่องเช่นนี้ เช่น หนังสือกระทรวงเกษตรราธิการ ที่ 2074/2484 ลงวันที่ 25 เมษายน 2484 หรือสารตราเสนาบดีกระทรวงเกษตรประกอบกับข้อบังคับสำหรับจับจองที่ดินเพาะปลูกส่วนใหญ่ ฯลฯ ร.ศ. 129 ก็ดี ไม่ได้ห้ามจับจองที่ดินเขาแต่อย่างใด เป็นแต่วางหลักปฏิบัติให้พิจารณาว่าที่อย่างใดควรดำเนินการสงวนไว้ อย่างใดควรอนุญาตหรือไม่ควรอนุญาตเท่านั้น หาได้ถือว่าเขาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยสภาพไม่ การที่เจ้าพนักงานจะจดทะเบียนสิทธิหรือนิติกรรมให้ตามคำขอของนางแดง สุวรรณสิงห์ นั้น จึงไม่ขัดต่อระเบียบหรือกฎหมายแต่ประการใด

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม 2502

ส่งพร้อมหนังสือที่ 31/2502 ลงวันที่ 6 มกราคม 2502